

Tu jsem – Noc Samuelova

Noc, kdy Hospodin prolomil ticho

Text: 1Sa 3,1-11 | Mt 26,36-42 | Žd 1,1-3 a 10,5-10

Introitus – Jan 10,10

*Zloděj přichází, jen aby kradl, zabíjel a ničil.
Já jsem přišel, aby měly život a měly ho v hojnosti.*

Čtení před modlitbou a modlitba – Žalm 40,9

Plnit, Bože můj, tvou vůli je mým přáním, tvůj zákon mám ve svém nitru.

První čtení – Mt 26,36-42 (ČEP)

Tu s nimi Ježíš přišel na místo zvané Getsemane a řekl učedníkům: "Počkejte zatím zde, já půjdu dál, abych se modlil." 37 Vzal s sebou Petra a oba syny Zebedeovy; tu na něho padl zármutek a úzkost. 38 Tehdy jim řekl: "Má duše je smutná až k smrti. Zůstaňte zde a bděte se mnou!" 39 Poodešel od nich, padl tváří k zemi a modlil se: "Otče můj, je-li možné, ať mne mine tento kalich; avšak ne jak já chci, ale jak ty chceš." 40 Potom přišel k učedníkům a zastihl je v spánku. Řekl Petrovi: "To jste nemohli jedinou hodinu bdít se mnou? 41 Bděte a modlete se, abyste neupadli do pokušení. Váš duch je odhodlán, ale tělo slabé." 42 Odešel podruhé a modlil se: "Otče můj, není-li možné, aby mne tento kalich minul, a musím-li jej pít, staň se tvá vůle."

Druhé čtení

Židům 1:1-3 Mnohokrát a mnohými způsoby mluvíval Bůh k otcům ústy proroků; 2 v tomto posledním čase k nám promluvil ve svém Synu, jehož ustanovil dědicem všeho a skrze něhož stvořil i věky. 3 On, odlesk Boží slávy a výraz Boží podstaty, nese všechno svým mocným slovem.

Židům 10:5-10 Proto Kristus říká, když přichází na svět: 'Oběti ani dary jsi nechtěl, ale dal jsi mi tělo. 6 V zápalné oběti ani v oběti za hřích, Bože, jsi nenašel zalíbení. Proto jsem řekl: Zde jsem, abych konal, Bože, tvou vůli, jak je o mně v tvé knize psáno.'

8 Předně říká: 'Oběti ani dary, oběti zápalné ani oběti za hřích jsi nechtěl a nenašel jsi v nich zalíbení' - totiž v takových, jaké se obětují podle zákona. 9 Potom však řekne: 'Zde jsem, abych konal tvou vůli.' Tak ruší první, aby ustanovil druhé. 10 Tou vůlí jsme posvěceni, neboť Ježíš Kristus jednou provždy obětoval své tělo.

Třetí čtení – text kázání

1 Samuelova 3

1 Mládeneček Samuel vykonával službu Hospodinovu pod dohledem Élího. **V těch dnech bylo Hospodinovo slovo vzácné, prorocké vidění nebylo časté.** 2 Jednoho dne ležel Élí na svém místě. Oči mu začaly pohasínat, takže neviděl. 3 Boží kahan ještě nezhasl a Samuel ležel v Hospodinově chrámě, kde byla Boží schrána.

4 Hospodin zavolal na Samuela.

On odpověděl: "**Tu jsem.**" 5 Běžel k Élímu a řekl: "**Tu jsem, volal jsi mě.**" On však řekl: "Nevolal jsem, lehni si zase." Šel si tedy lehnout.

6 Ale Hospodin zavolal Samuela znovu.

Samuel vstal, šel k Élímu a řekl: "**Tu jsem, volal jsi mě.**" On však řekl: "Nevolal jsem, můj synu, lehni si zase." 7 Samuel ještě Hospodina neznal a Hospodinovo slovo mu ještě nebylo zjeveno.

8 A znovu, potřetí, zavolal Hospodin Samuela.

On vstal, šel k Élímu a řekl: "**Tu jsem, volal jsi mě.**" Tu Élí pochopil, že mládence volá Hospodin. 9 I řekl Élí Samuelovi: "Jdi si lehnout; jestliže tě zavolá, řekneš: Mluv, Hospodine, tvůj služebník slyší." Samuel si tedy šel lehnout na své místo.

10 A Hospodin přišel, stanul a zavolal jako předtím: "**Samueli, Samueli!**"

Samuel odpověděl: "**Mluv, tvůj služebník slyší.**"

11 Hospodin řekl Samuelovi:

"Hle, já učiním v Izraeli něco takového, že bude znít v obou uších každému, kdo o tom uslyší. 12 Onoho dne uvedu na Élího všechno, co jsem ohlásil jeho domu, od začátku až do konce. 13 Oznamil jsem mu, že jeho dům odsuzuji navěky pro nepravost, o které věděl: Jeho synové přivolávají na sebe zlořečení, on však proti nim nezakročil. 14 Proto jsem o Élího domu přísahal: Dům Élího nebude nikdy zbaven viny ani obětním hodem ani obětním darem."

Kázání – Noc Samuelova, noc, kdy Hospodin prolomil ticho

1. Když i pastýři padnou, Hospodin umlká

O svém lidu Pán Bůh nejednou pověděl, že jsou „*jako ovce bez pastýře*“. Situace obvykle v takové chvíli byla ovšem ještě horší. Izrael totiž pastýře měl. Jenže ti nejenže nesloužili, oni Boží jméno svým životem znesvěcovali. Jedna věc byla, když na Boží zákon nebral ohled lid. Nebral-li se ale ohled na Boží zákon dokonce i v chrámě, dosahovala zkaženost vyvoleného lidu svého vrcholu. Jak měl lid žít podle Božího Zákona, když ho zneužívali samotní kněží?

K takovým chvílím v dějinách vyvoleného Božího lidu patří situace, o níž jsme četli v 1Sam 3. *Nejvyšší kněz a zároveň nejvyšší vládce Élí* předává postupně svou odpovědnost svým synům. Ti ovšem zneužívají jak duchovní, tak i správní moc, a to do očí bijícím způsobem. Znesvěcují to nejsvětější, co Izrael dostal - obětní řád; řád čistoty a odpuštění. Ne že by to starý Élí neviděl. Viděl, ale své syny pouze káral namísto toho, aby zakročil rázněji. Znesvěcování obětí totiž takový krok vyžadovalo.

Hospodin se odmlčel. Pravda, ne úplně. I když mlčel ve formě prorockých vidění a snů, stále zde byl jeho Zákon - Tóra. Stále

mohlo znít slovo Božího zákona. Jenže když je Boží zákon umlčen, zneužíván a překrucován kněžími, jak může zaznít Boží slovo? A jaký je výsledek tam, kde Bůh mlčí? **Všeobecná zvrácenost! Tu je potřeba napravit, a o to v celém příběhu, který začíná v „Božím přibytku“, jde.**

2. Noc zvratu – Hospodin promlouvá

V pravou chvíli přichází **noc obratu – noc zvratu**. Začíná v kněžském domě. Je to noc, která jako již několikrát v dějinách sz Božího lidu předznamenala vývoj dalších událostí na mnoho let dopředu. V oné noci se **Hospodin** rozhodl, že zasáhne do života. **Promluvil**. Vyslovil jméno ne starého kněze Élího, nýbrž jméno mladého hochy, který mu sloužil a ležel u schrány smlouvy Hospodinovy (která provázela lid na cestě pouští).

Samuela si Pán Bůh vybral, aby ho poslal se svým slovem **nejprve k jeho učiteli** a nejmocnějšímu muži Izraele, **Élímu**. Hospodin Samuela nešetřil a hned na poprvé ho **pověřil těžkým poselstvím soudu**:

1Sa 3,12-14 Onoho dne uvedu na Élího všechno, co jsem ohlásil jeho domu, od začátku až do konce. Oznamil jsem mu, že jeho dům odsuzuji navěky pro nepravost, o které věděl: Jeho synové přivolávají na sebe zlořečení, on však proti nim nezakročil. Proto jsem o Élího domu přísahal: Dům Élího nebude nikdy zbaven viny ani obětním hodem ani obětním darem.

Představte si, že by ten příběh byl trochu jiný: Samuel hned napoprvé rozpoznal Boží hlas a přijal slovo pro Élího, který o nočním rozhovoru vůbec nic nevěděl. Ráno pak mladý hoch z ničeho nic jen tak přišel za nejvyšším knězem a nejmocnějším mužem Izraele s tím, že se v noci setkal s Hospodinem, který ho pověřil, aby mu vyřídil, že jeho dům zničí pro jeho nevěrnost. => Kdo ví, jak by v tomto případě zareagoval Élí.

Zdá se mi, že *příběh navázání přímého kontaktu* Samuela s Hospodinem skrze kněze Éliho měl *význam pro oba dva*. *Samuel* se měl naučit poznávat Boží hlas a reagovat na něj a *Élí* měl poznat, že se děje cosi mimořádného, totiž že Hospodin volá jeho učně, Samuela. I proto pak dokázal přijmout slovo soudu nad sebou samým od mladého hochy jako od Hospodina samotného.

3. Samuelovo „Tu jsem, mluv, Hospodine, slyším...“

Nejprve ho však naučil, jak reagovat na Boží oslovení: „*Tu jsem, mluv, Hospodine, tvůj služebník slyší.*“ Jakákoli Samuelova služba pro Pána Boha může *vyrůstat jediné z naslouchání/poslouchání*, když Bůh mluví. Není to nic jiného, než *plná pozornost* vůči Boží řeči a *ochota* vykonat Boží vůli slovem sdělenou. „*Mluv, Hospodine, tvůj služebník slyší.*“ – *to se naučil v tu noc, která změnila nejen jeho život, ale postupně i život celého Izraele.*

Samuel se naučil poslouchat Hospodina, hledat jeho Slovo, čekat na něj a věrně ho vyřídít. Proto mohl být *dobrym Božím služebníkem pro celý Izrael* v době, kdy se z národa vedeného soudci stalo království. Byl to totiž Samuel, který stál u pomazání jak prvního, tak i druhého krále. Zvláště u pomazání druhého krále – Davida – musel prokázat postoj služebníka, který slyší Boží volbu. Jeho vlastní by totiž tenkrát byla jiná.

Skrze Samuela a jeho věrný postoj služebníka mohl Hospodin přinášet požehnání celému vyvolenému lidu své doby. Se Samuelem skončila doba, kdy Hospodinovo slovo bylo vzácné a vidění nebylo časté. Se Samuelem přišla doba živého Božího slova.

Než se pokusím ukázat, kde se v tomto příběhu smíme nalézt my sami, rád bych postavil vedle noční zkušenosti Samuela noční zkušenost Pána Ježíše.

4. Kristovo „Tu jsem, abych konal tvou vůli...“

Jestli na Samuelově postoji služebníka záležela budoucnost vyvoleného lidu, budoucnost spojená s Boží řečí, pak *na postoji Božího Syna Pána Ježíše v noční getsemanské zahradě záleží naše budoucnost*.

Události getsemanské zahrady byly trochu jiné, ale myslím, že dobře doplní událost noci Samuelovy. *Samuela nečekaně oslovil Hospodin*, zatímco v getsemanské zahradě to byl *Boží Syn, kdo se obrátil ke svému nebeskému Otci* v modlitbě, prosbě. Situace blížícího se utrpení vedla k hledání Božího slova – Boží vůle. Sám Pán Ježíš se staví před Otce a říká: *„Tu jsem, „toto“ bych rád, ale ne má, nýbrž tvá vůle se staň – podle tvého slova se staň.*“ Modlitba Pána Ježíše je modlitbou naprosté otevřenosti a upřímnosti. Je to modlitba, která odhaluje plné lidství Pána Ježíše. Je to modlitba skutečného služebníka: *„Mluv, Hospodine-Otče,...zde jsem, abych konal tvou vůli.“*

Protože Pán Ježíš vykonal Boží vůli, otevřel *nám* dveře Božímu slovu milosti, Slovu odpuštění. *Pro Krista a v Kristu nebeský Otec stále mluví – nemlčí*. V Kristu a na Kristu zazněl – a zaznívá – to největší Boží slovo soudu i milosti zároveň. V Kristu Bůh mluvil, stále mluví a bude mluvit. A tím se vlastně dostávám k závěru, v němž se chci věnovat tomu, kde jsme v nočních příbězích Samuela a Krista my sami.

5. Naše „Tu jsem, mluv, tvůj služebník slyší...“

1. Příjemci požehnání

Sledujeme-li oba příběhy, pak na prvním místě jsme těmi, kdo tyto příběhy sledují „z davu“ a buď se ptáme, anebo také neptáme, *kdo nám otevře přístup* k Božímu slovu o milosti i soudu? Sami se k němu neprobijeme!

Pán Ježíš a jeho postoj služebníka nám cestu k Božím slovu otevřel. Zmínil jsem na začátku, že nebeský Otec často viděl svůj lid jako **ovce bez pastýře**. Díky Pánu Ježíši již **nemusíme být jako ovce bez pastýře**. Máme se ke komu obrátit, abychom věděli, co potřebujeme k životu v přítomnosti i budoucnosti, co potřebujeme k věčnému životu. V něm máme přístup ke slovu Božím, které tolik potřebujeme k životu. On sám je Božím slovem - tak, jak se s ním setkáváme v evangelijních příbězích.

Jsme příjemci požehnání. Chtěl jsem dnes **povzbudit naši víru** v to, že **Pán Ježíš se postavil před Boží tvář** s hledáním Boží vůle v Getsemane **pro nás!** Díky němu nebeský Otec nemlčí! Za to **patří Pánu Ježíši naše díky** a ty smíme připojit k naší víře.

2. Lid naslouchající a Boha hledající

Jsme-li nejprve příjemci dobra a požehnání díky poslušnosti Pána Ježíše Krista, pak v druhé řadě si smíme **vzít příklad** z postoje Samuela i Pána Ježíše: „**Tu jsem, mluv, Hospodine, tvůj služebník slyší.**“ Ať už je Boží oslovení nečekané, anebo vyžádané v modlitbě, na straně nás - Božího lidu - je naslouchat a konat.

Ve světle dnešních textů je **noc** - tedy čas, kdy vše ztichne - **vhodnou chvílí pro Boží řeč** či naši řeč s Pánem Bohem. Ano, máme Boží slovo - Bibli a věříme, že v ní k nám mluví Hospodin. Přesto si myslím, že bychom mohli (měli?) očekávat, že k nám bude náš dobrý nebeský Otec mluvit i v noci, kdy vše utichne, jaksi zevnitř nás samotných (přebývá-li v nás).

A tady, zdá se mi, je dosti důležité, **jak a s čím uléháme k spánku**. **Sám si cením chvíli**, kdy se mi podaří před usnutím vědomě strávit klidnou chvíli (před Pánem Bohem i sebou), v níž **nechám**

pomalu doznívat děje v mé duši, případně je nějak strávit (i v modlitbě). Ostatně tělu se těžko usíná či spí, pokud „*duše jede na plné obrátky*“. Hupnout od domácího úkolu s dětmi (což bývá svého druhu thriller), thrilleru či seriálu rovnou do postele není zrovna ideální. Jistě jsou situace, kdy usínáme již na cestě z koupelny do ložnice, ale to není vždy. To, co chci povědět, je zkrátka to, že *existuje cosi jako duševní-duchovní příprava na spánek*. Myslím, že toto je vyjádření postoje: „*Tu jsem, Pane Bože, mluv, tvůj služebník slyší...*“

Jen na okraj pak chci dodat, že když zaslechneme to, co vnímáme jako Boží hlas - Boží volání ke konkrétnímu činu či slovu, je dobré konzultovat podobně, jako to učinil Samuel s „nehodným“ knězem Élím. I nehodný kněz nakonec dobře posloužil.

6. Závěr

Noc Samuelova a Noc Kristova, noc, v níž zaznělo: „*Tu jsem. Mluv, tvůj služebník slyší. Ne má, ale tvá vůle se staň.*“ Věřte a vězte, že toto vše se stalo pro nás. Boží vůle s námi je o dobrém, ne zlém. Budme lidem věřícím, vděčným, citlivým na Boží řeč, hledajícím Boží řeč, a to třeba i v tichu noci.

Lukáš 11:28

„...blahoslavení jsou ti, kteří slyší Boží slovo a zachovávají je.“

Jan Asszonyi, Brno 11. 11. 2018